

НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Ю.І. Бажора, К.В. Аїмедов

Одеський національний медичний університет

У роботі наведено власний досвід впровадження викладання соціальної допомоги та практичної психології у медичному університеті. Стисло надано огляд особливостей навчання за даними спеціальностями з урахуванням структури вищого медичного навчального закладу на базі якого розпочато викладання нових напрямків освіти для Одеського національного медичного університету (ОНМедУ): соціальна допомога та практична психологія.

За 112 років існування, ОНМедУ набув світової слави, рівень навчання студентів та перепідготовки фахівців давно вийшов на світовий стандарт. ОНМедУ є членом Міжнародної та Європейської Асоціації університетів та займає гідне місце серед провідних навчальних закладів країни. Пріоритетними в університеті є навчально-виховні, науково-дослідні та інноваційні напрямки роботи. Зокрема, вже декілька років навчально-виховна робота здійснюється за кредитно-модульною системою, адаптованою до Європейських стандартів системи вищої освіти. Це забезпечує збалансовану гуманітарну, фундаментальну та професійну підготовку фахівців різних галузей медичної освіти.

У відповідності з сучасними світовими вимогами до стандартів надання освітніх послуг, університет реагує на важливі запити сучасності. Йдеться про соціальні ініціативи Президента України В.Ф. Януковича, який 7 березня 2012 р. визначив основні напрямки нової соціальної політики, зазначив глибоку модернізацію сфери соціального забезпечення, а саме – перехід до адресної допомоги та соціальних послуг, які відповідатимуть потребам конкретної людини та сім'ї. Президент підкреслив: «Ми повинні по-новому подивитися на роботу державних соціальних служб. Структура і робота усіх соціальних служб має бути модернізована так, щоб забезпечити повне охоплення увагою держави найуразливіших громадян» [1]. Ініціатива, цілком слухна, оскільки за різними оцінками наразі в Україні соціальної уваги потребують понад 15 млн. осіб. Кількість пенсіонерів в Україні станом на 2011 р. – 13 млн. 766 тис; 2,6 млн. людей з інвалідністю, приблизно 10 млн. ветеранів різних категорій [2].

За даними Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук станом на 2011 рік в Україні 17% (за даними ООН у світі – 78%) людей, що живуть за межею бідності (найбільша доля бідних серед багатодітних сімей та сімей з дітьми до трьох років) [3]. Виходячи з вищенаведеного, нові соціальні ініціативи Президента, на думку фахівців, є вкрай необхідні нашому суспільству. В основі нової соціальної політики – адресність, справедливість та інтереси кожної людини. Для реалізації нових ініціатив країні потрібні підготовлені кваліфіковані кадри [5].

ОНМедУ відреагував на нововведення отриманням ліцензії на навчання за напрямками соціальна допомога та практична психологія відкриттям нової кафедри соціальної допомоги, загальної та медичної психології є тільки початком цього шляху. У подальшому при збільшенні кількості студентів за даними напрямками планується відкриття інших кафедр необхідних для якісної підготовки майбутніх практичних психологів та спеціалістів соціальної допомоги. Завдяки цьому зараз всі бажаючі зможуть отримати сучасні спеціальності, яких потребує держава і суспільство, а саме: «Соціальна допомога» та «Практична психологія». Робота медичного працівника постійно пов'язана з особами, що потребують співчуття та допомоги не тільки суто лікарями, а частіше й добрим словом, тому гуманізм, який притаманний всім співробітникам медичної галузі, буде легко передати й студентам нових професій.

Нові спеціальності підходять тим, для кого пріоритетом є користь своєї діяльності, тим, в кого є бажання: допомагати людям, займатися суспільно важливими і корисними справами, вдосконалити навички спілкування та взаємодії з людьми, вдосконалюватися та розвиватися, допомогти собі та іншим в розв'язанні багатьох життєвих труднощів, відчутти свою користь для суспільства, полегшувати і покращувати життя людей. Тому, студенти згаданих напрямків, зможуть це реалізовувати, отримавши освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра за спеціальностями «Соціальна допомога» або «Практична психологія».

Соціальна допомога – професійна діяльність, мета якої – надання допомоги і підтримки населенню з ціллю покращення життєвих умов, вирішення проблем у відносинах між людьми, допомоги у подоланні труднощів. Крім того, згідно з вимогами часу, студентам ОНМедУ

спеціальність «Соціальна допомога» викладатиметься з медичним нахилом. Це зробить наших випускників унікальними фахівцями, які будуть мати вигірне становище на ринку праці.

Необхідність соціальної допомоги важко переоцінити. Допомоги цих фахівців потребують неповноправні, працездатні, не працевлаштовані, малозабезпечені громадяни, інваліди, пенсіонери, ветерани і діти війни, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, «важкі» діти і підлітки, діти-сироти, вагітні жінки і одинокі матері, люди з невиліковними хворобами та інших верств населення.

Відомо, що всім зазначеним людям потрібно надавати комплексну соціальну та психологічну допомогу, і тут постає необхідність застосовувати знання психологів, хоча труд працівників цієї спеціальності використовується і в інших напрямках. Психологічна служба є частиною багатьох галузей (освіта, спорт, медицина, правова галузь, масові комунікації, політика, економіка, культура, мистецтво та ін.). Зараз спостерігається зріст потреби психологічної допомоги серед громадян. Так, за даними Державної служби статистики, на 2011 рік у середньому щорічно на 100 тис. українців відбувається 22-25 самогубств, тобто у середньому щорічно вбивають себе 12 тис. українців. Ми впевнені, що за умов такої гострої потреби в суспільстві, наші майбутні випускники, які отримають спеціальності «Соціальна допомога» та «Практична психологія», зможуть працювати та застосовувати отримані знання.

Основні напрямки роботи психолога – психологічна просвіта; психодіагностична та консультативна діяльність, яка направлена на розв'язання важких ситуацій; профілактика та корекція небажаних проявів психіки людини.

Наші майбутні випускники зможуть працювати: у дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх та школах-інтернатах, дитячих будинках, у центрах соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, інспекціях та службах у справах неповнолітніх; у державних і громадських організаціях соціального захисту, в благодійних організаціях, органах опіки, закладах пенітенціарної системи, реабілітаційних центрах, консультантами та психологами соціальних служб, дитячої кімнати міліції; організатором з виховної роботи, гімназій, ПТЛ, викладачем вищих навчальних закладів, практичним психологом та тренером психологічних центрів, соціальним менеджером державного управління (Збройні сили, СБУ, МВС, політичні партії), місцевого самоврядування, центрах зайнятості, психологом в медичних закладах: лікарні, реабілітаційні та наркологічні центри, психологом телефону довіри, здійснювати приватну практику.

Важливим аспектом майбутньої підготовки фахівців у галузі «соціальна допомога» та «практична психологія» на базі медичного університету є те, що тільки такий ВНЗ має власні клінічні бази з різними нозоформами хвороб, що надає можливість на етапи навчання ретельно ознайомитись з особливостями співпраці та допомоги різним хворим.

Подібний досвід новий для України та більшості інших країн, але він є вкрай перспективним, тому що кількість осіб, які потребують соціальної та психологічної опіки та допомоги з боку держави постійно зростає, а професійно обучених кадрів практично не має, тому особливо у час зміни державної політики та формування адресної допомоги всім верствам населення організація даних факультетів при одному з провідних ВНЗ України є перспективною. На цей час, нами здійснено лише перші кроки до повномасштабної інтеграції цього проекту у життя, але вже сьогодні ми маємо позитивні відгуки, щодо нашої ініціативи з боку оточуючого суспільства.

Література:

1. Про нові соціальні ініціативи / Газета «Урядовий кур'єр» від 10.03.2012р. – С. 2.
2. Електронне джерело: <http://www.social.org.ua/press-centre/news2012month=3>
3. Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи // Курс лекцій / ТДПУ, Тернопіль, 2009. - 256 с.
4. Менеджмент соціальної роботи: Навчальний посібник / Главацька О.Л. - Тернопіль, ТДПУ, 2009. - 65 с.
5. Електронне джерело: http://www.1796kotok.com/v/malady/bcg_who.htm